Zicht op IJssel

NUMMER 10 | OKTOBER 2022

Onverandere zorg en aandacht

Beer Nick

Groene vingers

Gezongen, gelachen, gedanst, gehuild, gewaakt…

Hospices are phenomenal

De tuinvrouwen van IJsselThuis

Er zijn

Onze handen hebben een hart

IJsselHospices

VAN DE VOORZITTER

Door George Henkens

voorzitter bestuur IJsselHospices

Beleidsplannen

In 2018 werden in de hospices IJsselThuis en IJsselOever de *Beleidsplannen 2019-2023* vastgesteld. Dat was aan het eind van het eerste jaar waarin we met IJsselOever waren gestart. De plannen waren opgesteld door de staf en het bestuur. Als je erin geïnteresseerd bent, ze staan nog altijd op de websites van deze hospices.
Omdat 2023 in zicht komt, heeft op 19 mei jl. het bestuur samen met een grote groep coördinatoren een eerste brainstormsessie gehad om eens achterom te kijken. Bovendien wilden we alvast eens inventariseren welke ideeën er zijn voor de toekomst. Het was een eerste verkenning en aan het schrijven van een nieuw beleidsplan zijn we nog niet begonnen. Maar deze eerste bijeenkomst leverde wel een aantal inzichten op die algemeen werden gedeeld en waarvan het me goed lijkt die in dit stukje breder uit te zetten.

Achterom kijken

Wanneer je de beleidsplannen uit 2018 leest, kun je vaststellen dat we veel hebben bereikt van wat we toen voor ogen hadden, namelijk een stabiel Hospice IJsselOever, een fonkelnieuw Hospice IJsselPolder en goede samenwerking met de partners, zonder wie we onze hospices niet zouden kunnen exploiteren.
De ambitie die we toen hadden met betrekking tot de thuisinzet, is minder goed gelukt. We hadden voor ogen het aantal thuisinzetten te vergroten en dat is niet gebeurd. Ook de wens om ons meer te scholen op het gebied van andere geloofsovertuigingen is niet zo goed gelukt als we toen voor ogen hadden.
Daarbij mogen we niet vergeten dat we twee lastige jaren achter de rug hebben, waarin de gevolgen van de coronapandemie veel aandacht vroegen.
Maar we zijn met elkaar best heel trots op wat wél is bereikt en dat het er ook allemaal heel stabiel en robuust uitziet.

Vooruit kijken

Al sprekend over de toekomst van onze hospices, waren we heel tevreden over de organisatievorm die er nu ligt, namelijk drie gelijkwaardige hospices, met elk een staf bestaande uit drie coördinatoren, elk een eigen stichting met ANBI-status en elk met een eigen gelieerde Vrienden Van-stichting. Eén overkoepelend bestuur vanuit de stichting IJsselHospices staat garant voor een gelijkgerichte aansturing van de drie hospices.
We waren het erover eens dat het verstandig zou zijn de komende twee jaren de tijd te nemen om deze situatie goed te laten ‘wortelen’. Het feit dat er drie hospices zijn die op veel punten gelijkenis met elkaar vertonen, vraagt ook om afstemming. Niet om allerlei dingen hetzelfde te doen, maar wel om die dingen samen te doen die voordeel opleveren. Enkele heel praktische voorbeelden:

- een introductie cursus wordt nu gegeven zodra we voldoende deelnemers hebben vanuit de drie hospices en niet per hospice;
- coördinatoren kunnen relatief gemakkelijk invallen bij een ander hospice;
- arbeidsintensieve projecten, zoals het opzetten van een kwaliteitsplan en klanttevredenheidsonder-zoek, zijn beter te doen vanuit drie hospices dan vanuit één.

Wortelen

Eén van de belangrijkste doelstellingen in de zeven jaar dat ik nu bestuurslid ben, was het verkleinen van de wachtlijsten. In deze periode zijn we drie keer zo groot geworden en is er in Moerkapelle nog een ander hospice gekomen. Er zijn nog wel regelmatig wachtlijstjes, weliswaar korter, maar de vraag is sneller gegroeid dan de capaciteit. Toch besloten we tijdens onze bijeenkomst dat we ons de komende twee jaar niet zullen richten op uitbreiding van onze capaciteit: geen vierde hospice of meer bedden per hospice. Want w*ortelen* betekent onder meer dat we tegen een stootje moeten kunnen. Dat vereist een robuuste organisatie en voldoende vrijwilligers om ook in een vakantieperiode ons werk verantwoord te doen.
Op beide punten moeten we nog stappen maken. Ik hoop over beide punten in een volgende bijdrage wat meer te kunnen vertellen.

En natuurlijk blijven de onderwerpen die vanuit de oude beleidsplannen niet goed terecht zijn gekomen, ook onze aandacht houden.

Werken vanuit de bedoeling

Ondertussen zijn onze drie hospices onverminderd populair. In de regel zijn we in alle hospices volledig bezet. Dat kan alleen door *ons allemaal*. Ieder van ons draagt een steentje bij. We vertrouwen op elkaar: we vertrouwen erop dat na afloop van onze dienst onze opvolgers er weer zullen zijn, dat de kookvrijwilliger er is als het etenstijd is, dat er middelden zijn om dat te doen wat bij een volwassen hospice hoort.
En bij dit alles zullen we met elkaar de incidenten die er ook zijn en zullen blijven, met veerkracht op moeten lossen.
Dat is het wonder van onze hospices, dat we het *met elkaar* doen en dat we '*Werken vanuit de Bedoeling'*.

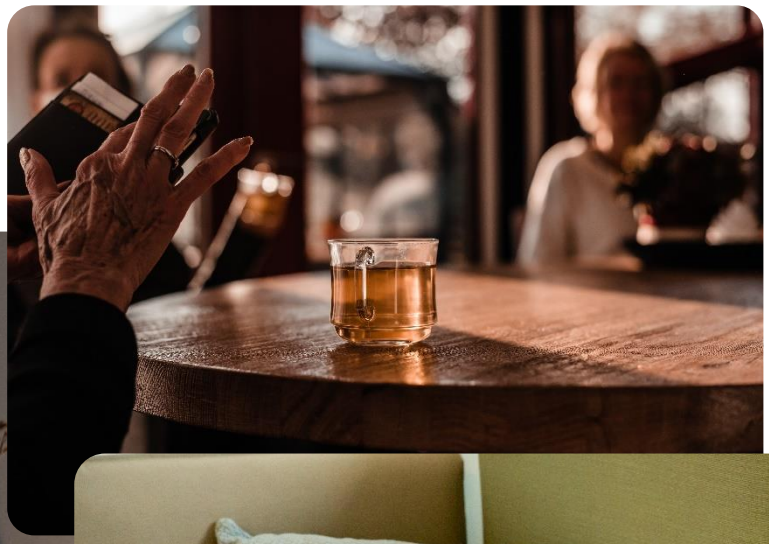

ONVERANDERDE ZORG EN AANDACHT

Door Cor van Marle

bestuurslid stichting IJsselHospices

Onstuimige tijden

In onstuimige tijden van corona en oorlog in Oekraïne, leren we te leven met veranderingen en crisissen van verschillende aard. Maar wat ik zie, in de bijna twaalf jaar als bestuurslid bij IJsselHospices, is de onveranderde zorg en aandacht voor de bewoners. Onze hospices worden ervaren als ‘een warm bad’, waarin bewoners hun laatste levensfase doormaken. Niet in één hospice, maar nu in drie hospices.

Goede naam

We mogen ons ook prijzen dat er door de goede naam van de IJsselHospices (die mede is opgebouwd door medewerkers en vrijwilligers), bedrijven en instellingen zijn die financiële steun verlenen. Van alleen de subsidie van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport kan de exploitatie niet worden gefinancierd. Daarnaast helpen de Vrienden Van met initiatieven om bijdragen te genereren voor de exploitatie, maar ook om met behulp van de fondsenwerving investeringen te realiseren.

Fondsen en belangeloze inzet

Dat het ook steeds moeilijker wordt fondsen te werven, is een feit. Maar met alle inzet vanuit verschillende hoeken gaat het lukken om de mooie IJsselHospices te kunnen blijven exploiteren. En daarbij niet te vergeten: de belangeloze inzet van alle vrijwilligers en de inzet van medewerkers.
Met elkaar kunnen we het hoogste doel blijven waarborgen: de kwaliteit van leven in de laatste periode van het leven van bewoners.

BEER NICK

Hij is onafscheidelijk… het is háár Nick: altijd in haar buurt, liefst in haar arm. In elk geval dichtbij. Nick geeft haar veiligheid, bescherming, troost. En dat heeft ze nodig. Zeker nu ze enkele dagen geleden is verhuisd en in Hospice IJsselOever woont. Ze weet het: ze is ziek en ze wordt niet meer beter. En daarom kan ze niet meer uit bed, niet meer lopen, niet meer begeleid zelfstandig wonen. Ze weet het en ze weet het te verwoorden: in taal die je hart raakt met woorden op haar niveau. Maar zó duidelijk, zo direct en tegelijk zo kwetsbaar. Want ‘doodgaan’ is ook eng, vindt ze. En hoe moet dat? Hoe gaat dat? Vragen die elk mens heeft, maar ze veelal niet stelt. Zij mag dan een verstandelijke beperking hebben, maar ze vult ónze beperktheid met haar openheid en kwetsbaarheid.
En wij? Wij zorgen ervoor dat beer Nick altijd in haar buurt is, dat wij er zijn voor als ze iets nodig heeft. We zullen haar overladen met warmte, aandacht en liefde. En, o ja, ook met chocoladevla met slagroom. Want dat is zó lekker!

Els Bette-Fluit, zorgvrijwilliger IJsselOever

GROENE VINGERS

Werkgroep '*Groene Vingers*' staat voor de zorg voor kamerplanten en balkonplanten in ons hospice. De werkgroep bestaat uit een aantal dames die graag met tuin- en kamerplanten bezig zijn.

Gezelligheid en sfeer

De kamerplanten worden indien nodig door ons vervangen, want in het wat warmere klimaat in ons hospice gedijt niet elke plant even goed. En een mooie plant geeft veel gezelligheid en sfeer aan een kamer. Ook maken wij soms een mooi planten- of bloemenarrangement voor in de huiskamer/woonkeuken of in de hal.

Sjouwen met zakken aarde en dozen plantjes

Wij vullen een paar keer per jaar de balkonbakken van onze twee balkons met de planten van het seizoen. Dan wordt er bij een tuincentrum ingekocht en sjouwen wij met zakken aarde en dozen met plantjes naar de vierde verdieping.
Het geeft heel veel voldoening wanneer de bakken op de balkons er weer mooi bij staan en onze bewoners ervan kunnen genieten.

Een mooie, dankbare taak

Kortom: een dankbare en mooie taak om een fijne sfeer te creëren in ons hospice.

Gerna Braam en Cocky Vrolijk
vrijwilligers Hospice IJsselOever

GEZONGEN, GELACHEN, GEDANST, GEHUILD, GEWAAKT…

2017 – 2022
5 jaar Hospice IJsselOever

Door Birgitta van Vlaanderen

coördinator Hospice IJsselOever

Kartrekkers

Na enkele jaren van voorbereiding door een aantal kartrekkers, was het in het najaar van 2017 een feit: Capelle opende een eigen hospice - Hospice IJsselOever.

Het was een bijzondere tijd

Met man en macht is in de zomer van 2017 gewerkt om de vierde etage van een flat om te toveren tot een gezellig, huiselijk onderkomen met vier ruime en lichte bewonerskamers:
Vrijwilligers die overal vandaan kwamen om te helpen met de inrichting, met het schoonmaken, met de installatie van apparaten en met opnieuw schoonmaken.
Het trainen van de vrijwilligers.
Het huis je eigen maken door er zelfs te slapen en bedden uit te proberen.
Een feestelijke borrel voor bestuur, Vrienden Van, vrijwilligers, coördinatoren en ander thuiszorgpersoneel.

De eerste bewoner

En toen was het eindelijk zover: op 29 november 2017 openden we de deuren voor de eerste bewoner.

Vijf jaar IJsselOever

In de vijf jaar die we nu open zijn hebben we:

- ruim 250 bewoners mogen ontvangen,
- heeft ons nachtteam 1825 nachten zorg geleverd,
- zijn er 7300 diensten door zorgvrijwilligers gedraaid,
- zijn er ruim 1200 verse maaltijden bereid door onze kookvrijwilligers,
- is de voordeurbel zeker 30.000 keer gegaan.

En zo kunnen we nog wel even doorgaan.

Zorg met liefde, kennis en kunde

Met elkaar hebben we liefde, kennis en kunde in huis gebracht, om zo de beste zorg aan onze bewoners en hun naasten te bieden.
We hebben dicht bij de bewoner mogen staan in intieme momenten aan het bed. En soms boden we juist distantie en kwamen we niet in de kamer omdat iemand alleen wilde zijn.
We hebben gezongen en gelachen, zelfs gedanst met rollator, maar ook gehuild en gewaakt.
We hebben van rieten mand tot kist naar buiten gedragen. Met daarin de lievelingsnachtpon of de mooiste trouwoutfit waar iemand met liefde nog in werd gekleed.
We hebben kamers vol bezoek gehad en ook mensen die geen contact meer hadden met enig familielid.
De vele thuiszorgmedewerkers en Capelse huisartsen hebben de zo nodige en onmisbare palliatieve zorg gegeven.
Vele kaarsjes zijn gebrand, er zijn hand- en voetmassages gegeven, met liefde zijn er tosti's bereid of er is met aandacht een kopje koffie met een bloemetje gebracht.

Trots

Met trots kijken we terug naar hoe we van een hospice in opbouw gegroeid zijn naar een volwaardige hospice met steeds in ons achterhoofd het motto: we kunnen iemand niet beter maken, maar er wel van alles aan doen om iemand zich zo goed mogelijk te laten voelen.

Dank, dank, dank!

Dank aan allen die op welke manier dan ook een steentje hebben bijgedragen aan dit mooie Hospice IJsselOever in Capelle aan den IJssel.

VRIJWILLIGERS IN HET ZONNETJE

Door Nathalie Jonker

coördinator

Hospice IJsselPolder

> *'Er gaat niets boven vriendelijkheid', zei het paard, 'stilletjes overstijgt dat alles.'*
>
> (Charlie Mackesy - uit: De jongen, de mol, de vos en het paard)

Geweldige vrijwilligers

Na de zomervakantie, op de eerste avond van september, hebben we van de gelegenheid gebruik gemaakt om de geweldige vrijwilligers van IJsselPolder te bedanken. Na de zomerperiode, waarin het soms best een uitdaging was om het rooster gevuld te krijgen, konden we met elkaar vaststellen dat we het toch weer voor elkaar hebben gekregen om klaar te staan voor onze bewoners.

Op z'n Rotterdams

Fijn om onze vrijwilligers een keer in het zonnetje te zetten en om elkaar op deze manier te ontmoeten na de zomervakantie. We deden dit als Rotterdams hospice op z'n Rotterdams: doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg - in eigen tuin. Die tuin komt er overigens steeds mooier bij te staan door de inzet van onze tuinvrijwilligers.
Samen hebben we genoten van een heerlijke Indische maaltijd, verzorgd door een cateraar en met een drankje erbij. Zelfs het weer zat mee!

HOSPICES ARE PHENOMENAL

Door Rudy Schoonveld

voorzitter stichting Vrienden van Hospice IJsselPolder en zorgvrijwilliger Hospice IJsselPolder

Een droom werd werkelijkheid

In de afgelopen zomer heb ik dwars door Amerika gefietst. Van de Atlantische kust bij Boston naar de kust van de Stille Oceaan bij Portland. Een droom die werkelijkheid werd. Ik wilde dit al heel erg lang. Eerst kon het niet omdat ik geen geld had, later omdat ik geen tijd had. Mijmerend op de lange, rechte wegen van South Dakota realiseerde ik me dat dit eigenlijk smoezen waren. Het had meer te maken met een gebrek aan wilskracht en doorzettingsvermogen.

Wilskracht en doorzettingsvermogen

Wilskracht en doorzettingsvermogen, dat had het bestuur van IJsselHospices ook nodig om ondanks onzekerheden over financiën, onzekerheid over het aantal bewoners, corona en bezwaren die gemaakt werden tóch Hospice IJsselPolder op te richten.
(Overigens, we hebben nog steeds geld nodig om het hospice te laten draaien. Giften zijn welkom.)

Warm showers

Tijdens mijn fietstocht verbleef ik regelmatig bij ‘Vrienden op de Fiets’: fietsers die andere fietsers onderdak bieden, een grasveld voor je tentje aanbieden, maaltijden én een warme douche beschikbaar stellen. ‘Warm Showers’ heet de wereldwijde organisatie. Zo logeerde ik bij een professor, een monnik, een ambassademedewerker, een verkeersingenieur, een onderzeebootmatroos, een dokter, een strafrecht-advocaat, een mijnbouw ingenieur én een hospiceverpleegster.

Palliatieve zorg

Ik was nieuwsgierig of ze in Amerika ook hospices hadden. En of die heel anders zijn dan onze IJsselHospices. Als toerist bezoek je geen hospice. Ik ben het maar aan mijn gastheren en -vrouwen gaan vragen. Het viel mij op dat Amerikanen het geheel aan voorzieningen voor terminale zorg ‘hospice’ noemen: de zorg van verpleegkundigen, artsen, vrijwilligers, geestelijk verzorgers en anderen. Het is dan één organisatie waar alle palliatieve zorg onder valt. John, huisarts in Ladysmith, Wisconsin, vertelt dat zij op het platteland geen hospices hebben zoals wij die kennen. Maar ze geven wel zorg aan mensen in laatste levensfase. In principe thuis.

Hospices are phenominal

Als ik mijn Oom Auke, een emeritus dominee uit Holland in Michigan, vraag naar hospices, is zijn eerste reactie: ‘Hospices are phenomenal. Zij leveren heel goede en passende zorg aan mensen. Belangrijk is dat ze de zorg bieden die mensen willen.’
In West Michigan hebben ze hospices zoals wij die kennen. Deze zijn onderdeel van een grotere gezondheidszorgorganisatie, vaak ook met een religieuze achtergrond. De hospices hebben specialistische artsen in dienst. Wanneer mensen naar een hospice gaan, neemt de hospicearts de zorg over van de huisarts. Julia, hospiceverpleegster in Oregon vertelt hetzelfde. Ook daar is het hospice onderdeel van Samaritan Health Services. Die instelling heeft ook ziekenhuizen. Samaritan Evergreen Hospice in Albany heeft een eigen gebouw, los van het ziekenhuis.
Ik kreeg de indruk dat de palliatieve zorg verder is geprofessionaliseerd. Vrijwilligers spelen een minder belangrijke rol dan bij ons in de IJssel Hospices

> *‘Wat is het moedigste dat je ooit hebt gezegd?’ vroeg de jongen.*
>
> *‘Help’, antwoordde het paard.*
>
> (Charlie Mackesy - uit: De jongen, de mol, de vos en het paard)

DE TUINVROUWEN VAN IJSSELTHUIS

Een mooie donatie

In het najaar van 2021 kreeg Hospice IJsselThuis een mooie financiële donatie van tuinclub De Moerbei uit Moerkapelle, met als voorwaarde dat het geld aan tuinbeplanting zou worden besteed.
Na overleg werd besloten dat een deel van de donatie aan nieuwe tuinkussens mocht worden besteed. Deze zomer hebben de bewoners en hun naasten al heerlijk op de kussens gezeten.

Beplanting, compostbak en vogelvoederhuis

Wij, de tuinvrouwen Marian en Jelly, hebben met ondersteuning en het vertrouwen van tuincoördinator Anneke Boersma veel (winter)bloeiende struiken en groenblijvende planten aangeschaft.
De meeste beplanting is in de lege hoek bij het water gezet. Door de schaduw en de droogte daar was het uitzoeken van de nieuwe beplanting een uitdaging. In deze hoek is op verzoek van de tuinclub een herinneringsbordje geplaatst.
Ook is een tweede compostbak gekocht. Een verrot vogelvoederhuis bij een bewonerskamer is vervangen.

En een aangeschafte spaarkaart van Tuincentrum Van der Dussen heeft al een paar tientjes korting opgeleverd.

Gezellige afsluiting in de tuin

Het hele jaar door is de tuinclub op de hoogte gehouden van onze werkzaamheden en zijn er foto's gestuurd van de vorderingen. Door de extra zorg van vrijwilligers heeft de jonge aanplant de droge, hete zomer kunnen overleven.
We hebben de tuinclub uitgenodigd om de resultaten te komen bekijken. Eerst hebben we natuurlijk een rondje gemaakt door de tuin. Er werd geoordeeld dat de donatie goed is besteed.
Daarna is er in de tuin (op de nieuwe tuinkussens), onder het genot van koffie/thee met gebak, gezellig nagepraat. Als verrassing kwam een reiger ook nog even op bezoek.

Door Marian Bakker en Jelly de Jong

de tuinvrouwen van Hospice IJsselThuis

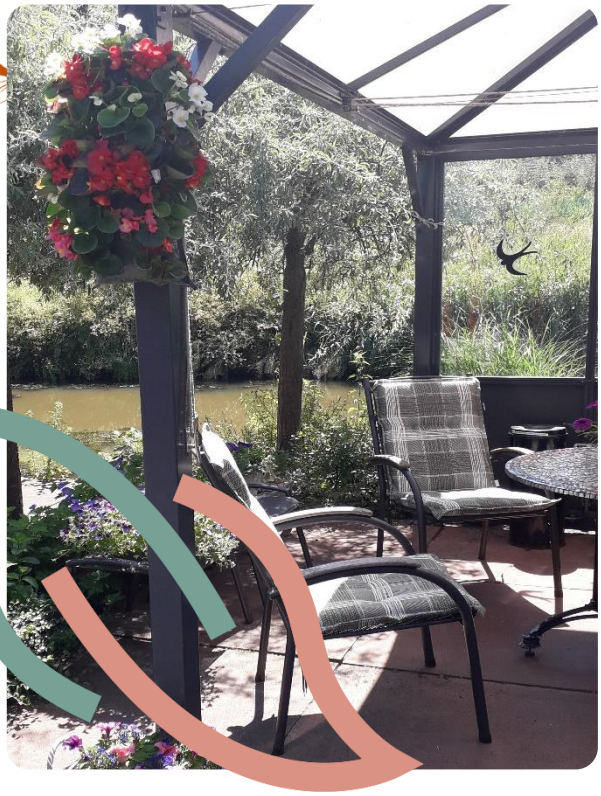

Door Anita Akkermans, coördinator Hospice IJsselPolder

ER ZIJN

‘Er zijn’ is de essentie van het werk als vrijwilliger in het hospice. De manier waarop vrijwilligers tijd, aandacht en ondersteuning bieden aan mensen in hun laatste levensfase, zit eigenlijk in die twee woorden: *er zijn*.
Maar wat is dat dan?
Wanneer ben je er voor iemand?
Hoe doe je dat?
Wat past?
Wanneer handel je, of juist niet?
En hoe stem je af met de ander wat gewenst en nodig is?

Het zijn vraagstukken waar de aspirant-vrijwilligers zich op de eerste dag van de introductietraining mee bezighouden. Op 21 september werd weer gestart met deze training. Dit keer met zestien aspirant-vrijwilligers voor de drie locaties. Ze namen deel aan een programma van totaal zeven dagdelen. Zestien mensen die inmiddels hun certificaat ontvangen hebben en die als professionele vrijwilligers ‘er zijn’ voor onze bewoners.

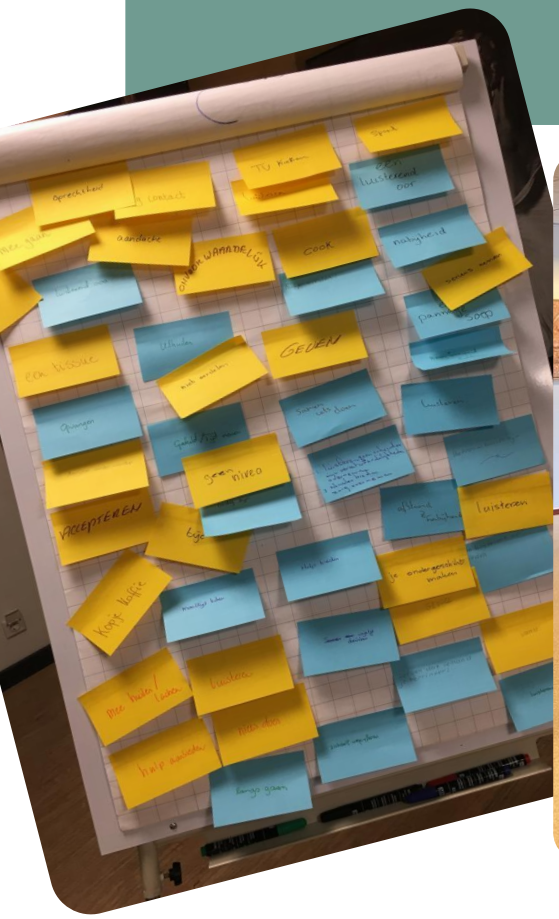

ONZE HANDEN HEBBEN EEN HART

Zaterdag 8 oktober was de Internationale Dag van de Palliatieve zorg. Wereldwijd was er aandacht voor hospice- en palliatieve zorg: een dag die in de IJsselHospices niet ongemerkt voorbij ging. Want zonder de zorgteams van vrijwilligers en professionals die 24 uur per dag klaar staan, is er geen liefdevolle, palliatieve zorg. Zij zijn het hart van de hospices én van de thuiszorgteams.

De IJsselHospices hebben ze elke dag in huis én brengen ze zelfs bij mensen thuis: handen aan het bed - helpende handen die zorgen. Handen die uit de mouwen gestoken worden, handen die troosten, die handreikingen doen. Handen die met een enkel gebaar zo veelzeggend kunnen zijn. Het zijn gouden handen, omdat ze de bewoners en cliënten op handen dragen en omdat ze een hart hebben: een hart voor hospicezorg. Omdat deze handen 365 dagen per jaar voor de bewoners en cliënten van de IJsselHospices zorgen, zorgde IJsselHospices op 8 oktober met een tube handcrème voor hún handen. Een klein en symbolisch gebaar om iets groots te zeggen: heel, heel veel dank voor jullie zorg én voor jullie toewijding.

Colofon

Deze Zicht op IJssel nummer 10 kwam tot stand met de medewerking van:
George Henkes, Cor van Marle, Gerna Braam, Birgitta van Vlaanderen, Nathalie Jonker, Rudy Schoonveld, Jelly de Jong, Marian Bakker, Anita Akkermans en Els Bette-Fluit

Zicht op IJssel verschijnt drie à vier keer per jaar en wordt verzonden aan alle medewerkers, oud-medewerkers en belangstellenden van de IJsselHospices.